

Валентина Карлова,

доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічної політики
Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського
національного університету імені Тараса Шевченка

Valentyna Karlova,

Doctor of Sciences of Public Administration, Professor, Professor of the Department of Public
of the Educational and Scientific Institute of Public Administration and Civil Service
of the Taras Shevchenko National University of Kyiv

<https://orcid.org/0000-0001-5945-2253>

НОВІТНІ ПІДХОДИ ДО РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

THE LATEST APPROACHES TO REFORMING PUBLIC ADMINISTRATION IN CONDITIONS OF SOCIAL TRANSFORMATIONS

The existing system of public administration is made with modern challenges and public development trends inadequate, which leads to the search for a new management model that would respond promptly and adequately respond to changes in the world and society. In modern transformations – political, economic, socio-cultural, significant mission and tasks of the state, structure, functions and technologies of public administration, the content of public structures. The ever-increasing dependence of the state from other social actors leads to the fact that the successful formation and implementation of state policy became practically impossible without business and civil society. «Good governance» as a model of public administration based on the distribution and management of the resource potential of cooperation of all public institutions (state, private, public) through a mutually beneficial partnership and consensus in achieving certain goals.

Keywords: public administration, reform of public administration, model of public administration, proper governance.

Трансформаційні процеси, що нині відбуваються в українському суспільстві, викликані як зовнішніми чинниками, так і внутрішніми – поглибленням демократизації всіх сфер суспільного життя, утвердженням ринкових відносин, формуванням електронного інформаційного простору, зумовлюють суттєві перетворення форм і змісту суспільного життя, інституційної сфери, норм, цінностей та інших соціокультурних сторін соціуму. Викликані ними внутрішні суперечності розвитку, оголили проблеми сформованої системи державного управління: її громіздкість, низьку ефективність, відірваність від низових ланок управління, недостатню розвиненість демократичних принципів і процедур. Наразі в Україні державне управління справляється з сучасними викликами й тенденціями суспільного розвитку не найкращим чином, що зумовлює пошук нової моделі управління, яка б адекватно реагувала на зміни в українському суспільстві та у світі.

В умовах сучасних трансформацій – політичних, економічних, соціокультурних, суттєво змінюються місія і завдання держави, структура, функції та технології державного управління, зміст діяльності громадських структур. Постійно зростає залежність держави від інших суспільних акторів призводить до того, що успішне формування та реалізація державної політики стали практично неможливими без участі бізнесу та громадянського суспільства. Зміни в публічній сфері призводять до підвищення ролі недержавних акторів у виробленні управлінських рішень і відповідно трансформують систему їх відносин в напрямку співпраці. Не зважаючи на те, що досить часто держава зберігає позиції домінантного актора, вона більше не здатна ефективно реалізувати свої функції через механізми владного примусу та все частіше звертається до методів управління, заснованих на комунікативній взаємодії з громадянським суспільством. Активне залучення гро-

мадськості та поява нових акторів у процесі управління сприяли трансформації системи державного управління в публічне управління. Все це підштовхує науковців, практиків шукати нові підходи до реформування державного управління, відповідно до реалій суспільних трансформацій.

Зміна природи суспільних відносин – перехід від переважно суб'єкт-об'єктних відносин у владно-громадській взаємодії до суб'єкт-суб'єктних, партнерських відносин, що відбиває відносини не вертикальної субординації, а горизонтальної координації різних акторів знайшла своє відображення у сучасних моделях публічного управління: «New Public Management» (NPM) – новий публічний менеджмент та «Governance» – «врядування». Важливе місце в межах розглянутих моделей займають концепції «електронного уряду», «антикризового державного менеджменту», «мережевого управління», «відкритого уряду», багаторівневого управління та інших.

Слід зазначити, що «врядування» («Governance») на сьогодні представлено різними концепціями: «Good Governance» (досконале, добре або належне врядування), «Responsive Governance» (відповідальне врядування) та «Democratic Governance» (демократичне врядування). «Governance» ґрунтується на: більшій увазі держави до інтересів громадянського суспільства; розширенні участі його суб'єктів у державному управлінні (громадян, громадських організацій, бізнес-структур); відкритості влади щодо громадського контролю; засадах самоорганізації та міжорганізаційних мережах, для яких характерними є взаємозалежність, обмін ресурсами, правила гри і слабка залежність від держави [1, с. 24]. Основні інструменти реалізації принципів концепції «Governance» спрямовані на: децентралізацію системи державного управління; партнерство з бізнес-структурами, взаємодію з громадськістю щодо надання послуг із залученням недержавних ресурсів; участь громадян у процесі вироблення політики і її реалізації, перехід від «держави-опікуна» до «держави-партнера» та інші.

У сучасному вимірі набула поширення концепція «належного врядування» («Good governance») у форматі принципів Європейської Стратегії інновацій та належного демократичного врядування на місцевому рівні [3]. Зазначена модель ґрунтується на розподілі і управлінні ресурсним потенціалом співробітництва усіх суспільних інститутів (державних, приватних, громадських) шляхом взаємовигідного партнерства та консенсусу в досягненні визначених цілей і базується на таких принципах, як: громадська участь, прозорість, підзвітність, верховенство закону, ефективність та справедливність.

Слід зазначити, що концепція належного врядування стала основою реформування публічного управління у багатьох країнах світу, зокрема Європейського Союзу, де вона активно розробляється і впроваджується у практику і характеризується багаторівневим характером взаємодії між різними рівнями інституційної побудови та залученням державою до взаємодії представників бізнесових структур та громадянського суспільства.

В Україні, яка намагається наблизитися у сфері публічного управління до кращих європейських стандартів, потрібно створити належні умови для імплементації принципів, механізмів й інструментів належного врядування в адміністративно-управлінську практику. Сучасне публічне управління має спиратися на новітні управлінські механізми і технології, найбільш важливими з яких є: партнерство, багаторівневе управління, децентралізація влади, електронне врядування.

Трансформація державного управління в управління публічне на принципах належного врядування визначає напрями і зміст наступних інституційних змін в соціально-економічній системі України.

Список використаних джерел

1. Бакуменко В. Д. Парадигма інноваційного розвитку суспільства: сучасні концепції реформування публічного управління. Ефективність державного управління. 2015. Вип. 43. С. 21–28.
2. Куйбіда В. С., Толкованов В. В. Досвід впровадження стандартів доброго врядування на місцевому рівні в Україні та інших європейських країнах : збірник науково-аналітичних та навчально-методичних матеріалів, нормативно-правових актів з питань впровадження стандартів доброго врядування на місцевому рівні. Київ : ТОВ «Полігр. центр «Крамар», 2010. 258 с.